

Տարեկան գինը 10 բուրձ, կես տարվանը 6 բուրձ,
Առանձին Համարները 5 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

(Օտարաբարբաշխի գիտում են ուղղակի
Туфана, Редакция „Мусако“

ՄԱՅԿ

Խմբագրատանը բաց է առաւտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տոն օրերից)

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լի գրով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Մեր առաջարկութիւնը:—Ներքին տեսչի-
թիւն: Սովորեց խնամող մասնագործի չըջարե-
րակները, Նամակ Ալեքսանդրապոլից: Նամակ Գի-
րիշանից: Նամակ Նոր-Բայազետից: Ներքին լու-
սեր:—Արտաքին տեսչիթիւն: Պարսկա-
ստան: «Morning Post» լրագրի յոգեւածը:—«Մշակի»
հեռագիրներ:—Յայտարարութիւններ:—Բանա-
սիրական: Խննդը:

ՄԵՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Վանի սովը, իբրեւ սով, դեռ
նոր է սկսվում: Եւ ժամ պէտք է
մենք մեր ջանքը բազմապատկենք,
մինչև այժմ մեր արածը թեթեւ
բան էր:

Եւ յայտնաւորվ մենք համար-
ձակվում ենք առաջարկել հետե-
ւեալը:

Բացի Կ. Պոլսի մէջ հիմն-
ված սովեւոց համար կոմիտէից,
կազմել և մի նորը թիֆլիսում:

Ազգակի յարաբերութիւն բա-
նալ Վանի հետ:

Մի գործակատար ուղարկել
Վան:

Վանի մէջ օժանդակ կոմիտէ
հիմնել:

Ռուսաց սահմանից, ուր որ
փոստը վերջանում է, օրինակ
Իզդրից, մինչև Վան, երկու կամ
երեք հատ սուրհանդակ (напо-
чный) ունենալ, որոնք շարունակ
տեղեկութիւն տանեն և բե-
րեն:

Ռուսաստանի բոլոր հայաբնակ
տեղերում թիֆլիսի կոմիտէի
ճիւղեր ունենալ, որոնց նախա-
գահներ կը լինեն այն անձինք,
որոնք մինչև այժմ գաւառներում
«Մշակի» կամ ուրիշ լրագիրների
միջոցով ցոյց տուին որ իրանք
ամենալաւ աշխատողներն են:

Բազու փողիկ քաղաքը մե-
նակ մինչև այժմ մօտ 7000
լուրջ նուիրեց, իսկ թիֆլիսը իբ-
րեւ հարստութեան կենտրոն, հա-
մեմատաբար դեռ չէ շարժվել:
Եւստեղից ուղարկված ամենա-
մեծ գումարները թիֆլիսից չեն,
այլ բոլորն էլ աննշան տեղերիցն
են: Եւստեղի աղբիւրները պիտի
բացվեն:

Դիմել վաճառականներին, որ-
պէս զի հին կտորներ, չը ծախ-
ված մահուղեղներ, ֆլանել և

այլ բրդեղէն և բամբակեղէն կե-
րպաններ նուիրեն:

Տներից և ընտանիքներից հին
կամ կիսամաշ շորերը հարկաւոր
է ժողովել, որովհետեւ Վանի մէջ
սովի հետ կայ աղքատութիւն և
մեքլութիւն:

Վանանց կոմիտէտ կազմել ճե-
մակեղէններ պատրաստելու և կա-
րելու համար:

Թիֆլիսում պէտք է ամէն
տեսակ, օրէնքով թոյլ տուած մի-
ջոցներով, նուէրներ ժողովել, գու-
մարներ կազմել, հանգանակութիւն
անել տուփերով (красочный
сборъ):

Վանի գործակատարը հաւա-
տարիմ և գործունեայ մարդ լինե-
լով, պէտք է իր օգնողները գտնէ
և Խարբերդից, Բաղէշից, Բա-
լուից կամ ուրիշ տեղերից հաց
բերել տնայ:

Եւաչկերտի և Բայազետի մէջ
կոմիտէտը պէտք է իր օգնական-
ներն ունենայ:

Կոմիտէտը նոյն չափով պէտք
է ուշադրութիւն դարձնէ քաղա-

քի և զիւղերի ընակիչների վրա,
պէտք է աշխատի, որքան հնար
է իրան, խտրութիւն չը դնել ոչ
թէ միայն այլ և այլ դաւանու-
թիւններին պատկանող հայերի
մէջ, բայց և սովի անգուծ հա-
րուածների տակ նոյն չափով
տանջվող այլ և այլ ցեղերին պատ-
կանող Վասպուրականի բոլոր
ընակիչների մէջ, որով առաջին բայ
արած կը լինի բարոյական կապ
և համերաշխութիւն վերականգ-
նեցնել Հայաստանի բոլոր բնա-
կիչների մէջ:

Ա. Ամիրխանեանց

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՎԵՏԻՆԻ ԽՆԱՄՈՂ Կ. ՊՈԼՍԻ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳՈՂՈՎ ԾԵՂԱԿԵ-
ԲԱՆԱԼԸ

Նոստրում է՛ք սպիկ մեր լրագրի էջերում
«Սովեւոց խնամող Կ. Պոլսի ինտերմասկան մաս-
նագործի հետեւայ չըջարեականը»
«Սրպէս ծանօթ է Ձեր առաքինի ազգա-
րութեան, մարդասիր սով մի ի ժամուս ան-
հարկնա կը տանջէ զբնագաւառ մեր զա-

նադրութիւնը, թո՛ւստ էֆէնդին էլ, զիւղական
օղայի մէջ նստած, վճառւ էր հայոց ազգի ապա-
գան:

Խօսելով պաւստիկ փնթիթիւնների վրա, որ
նրանք համարձակվեցան ապստամբվել մի քարե-
րա ազգի դէմ, որպէս թուրքն էր, թո՛ւստ է-
ֆէնդին սկսեց սաստիկ յարձակվել հայերի վրա,
յայտնելով, թէ հայերի մէջ էլ գտնվում են այն-
պիսի փնթիթիւն, որոնք թուրքի լուծը ծանր են
համարում և քաղաքական ազատութեան, ինքնավա-
րութեան վրա են մտածում: Դա յայտնեց, թէ
առանց թուրքերի հայերը մի կորած ժողովուրդ
են, թէ հայերը իրանք իրանց կառավարել չեն
կարող:

Այդ ժամանակ միայն Վարդանը չը կարողա-
ցաւ համբերել, Նա ասաց,

—Ձեզ նմաններն, որ ծծում էք հայի արիւնը
թուրքի կառավարութեան անկարգութիւնների չը-
նորչիւ,—ձեզ նման մովթէլիւններն, կապալա-
նութեան վրա են մտածում: Միշտ օգտակար է թուրքը և
նրա անարդար ու անիրաւ իշխանութիւնը: Դուք
ջրի պղծութեան մէջ ձուկ բռնողներ էք. պար-
զութիւնը ատելի է ձեզ: Դուք խաւար էք սի-
րում, որովհետեւ գողերը ատում են լոյսը:

—Պարոն, ձայն տուեց կապալաւոր, մտա-
ծիւր, որ քեզ մօտ երկու դափնիաներ են նրա-
տած:

—Այդ դափնիաներով դու վախեցրու այն
խեղճ և ողորմելի զիւղացիներին, որոնք այն ա-
սիական տխար են, որ հաւատում են, թէ դու
Թուրքի արիւնի վրա պալատներ ունես, թէ դու
Թուրքի աղէկը չառեցիր, կամ ս. Բակրայ տա-
ճարում ամեն օր քո հոգու համար պատարագ են
մատուցանում... Անէ՛ք, միայն անձեք արժանի
են ձեզ պիսիկներ... Դուք էք հայի տունը քա-
ղողները, սկսեալ զիւղական չնչին մովթէլիւնից,
որի ներկայացուցիչն են դու, մինչև Բարձր Դար
այն խոշոր ամիրանները, որոնք իրանց չանքի հա-
մար իրանց ազգի չանքը վաճառում են...

Ի Ե Ն Թ Ը

ԱՐԱՅՆԵՐ ՎԵՐՋԻՆ ԹՈՒՍ-ԹՈՐԻԳԱՆ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ԺԵ:

Երբեք իսպաի օղայի մէջ արդէն պատրաստ
էր ճաշի սեղանը: Տանուտէրը և թո՛ւստ էֆէնդին
սպասում էին վարդանին: Այնտեղ նստած էին
և կապալաւոր երկու դափնիաները, որ կառա-
վարութիւնից տուած էին նրան,—երկու անդամ-
ներ, որ ծառայում էին էֆէնդու ամեն տեսակ
շարագործութիւնների մէջ: Բացի զրանցից օղայի
մէջ ոչ չը չը կար, որովհետեւ իսպաի որդիները
երբէք չէին համարձակվի սեղանակից լինել, երբ
ճաշի էին նստած այնպիսի պատուաւոր անձինք:

—Հիմա կը գայ, այնքան կը հաշի, որ հաց-
ներս հաւառ կանէ, ասաց էֆէնդին, խօսելով
վարդանի վրա:

—Նա թէ և երբեք կծու հանգընէր է անում,
բայց խիտ բարի սիրտ ունի, նկատեց տանու-
տէրը:

—Այդ ես էլ գիտեմ, տանուտէր, որ նրա սիր-
տը չար չէ, բայց բերնուր օձի թոյն ունի: Ամեն
մարդու նետ չէ կարելի հանաքներ անել: Եւ որ
հազում եմ, մարդիկ զոգում են ինձանից: Պէտք
է գիտեցնել, թէ ով է թո՛ւստ էֆէնդին: Դու խօ-
տեսար սուլթանի ֆիրմանը: Բայց ես քեզ մի ու-
րիշ բան կասեմ: Արդեւումի վայելն ինձ միշտ իր
ձնկի մօտ էր նստացնում, ամէս, եթէ չես հաւա-
տում, զրանցից հարցու, նա ցոյց տուեց երկու
դափնիաների վրա:

«Աղուէսից վկայ ուղեցին, իր պուշ ցոյց
տուեց»: Այդ երկու խորերաները պատրաստի և
երդուեալ վկաներ էին էֆէնդու ամեն մի ստա-
խօսութիւնների համար:

—Միթէ ես չեմ հաւատում, պատասխանեց
տանուտէրը:

Թո՛ւստ էֆէնդին զայրացած էր վարդանի դէմ
ոչ միայն նրա համար, որ երկտաւարի առաւո-
տեան խօսքերը վիրաւորեցին նրան, այլ ամեն
անգամ, երբ նա պատահում էր կապալաւորին,
սովորութիւն ունէր նրան խայտառակել:

—Ես, ասաց կապալաւոր, եթէ ուղեւոր մի
բօլեւում աշխարհը տակնուվրայ կանեմ, և այդ
անպիտանին ցոյց կը տամ, թէ ով է թո՛ւստ է-
ֆէնդին:

—Ջաշիլ է, խօսեց բարեխիտ ծերունին,— Ջա-
շիլ խօսքը կշեռքի մէջ չեն դնում, բայց ես
զարմեալ կասեմ ձեզ, որ նա այնքան վատ
տղայ չէ, որքան դուք կարծում էք:

Այդ միջոցին նրա մօտ վարդանը, բոլորովին
գունաթափ, մտալոյզ և լուռ: Թո՛ւստ էֆէնդին,
որ մի րօպէ առաջ այնպէս բարկացած խօսում
էր նրա դէմ, ինչպէս ասում են՝ «պուշ քաշեց»,
և իր յատուկ չղոցորթութեամբ ասաց նրան:

—Օրհնած, որքան ապաւել տուեցիր ինձ, դու
գիտես, որ առանց քեզ մի պատառ հաց անգամ
թո՛ւստ էֆէնդին բերանը չի դնի:

—Ես գիտեմ... պատասխանեց երկտաւարը, և
առանց նրա վրա նայելու, գնաց իր տեղը նըս-
տեց:

Ջաշիլ ամբողջ ժամանակը վարդանը նոյնպէս
չատ քիչ խօսեց. խիտ տխուր էր, և կարելի էր
մտածել, թէ կամ հիւսնող է և կամ մի տեղը ցա-
ւում է: Այդ մշտածիմաց ընտրութիւնը այժմ
մոռացվել և թղպիլ էր ամպամած երկնքի նման:
Այլը, որ շատերի մէջ ուրախութիւն և բաւա-
կանութիւն է ծնեցնում, որ շատերին խն-
քից հանում է, որ շատերի սիրտը լեցնում
է մի սրբազան զգացմամբով, և քաղցրաց-